

TIONDE
ÅRG.
№ 28

Prenumerationspris:
Helt år Emk. 225:—
Halvt „ „ 125:—
I utlandet:
Helt år Emk. 350:—
Halvt „ „ 200:—

UTKOMMER
ALLA ONSDAGAR
Redaktion:
Svenska Folkförbundet
Redaktör: N. Blees
Reval, Riddaregatan 3.

Annonpris
enligt överenskom-
melse.
För längre annonse-
ring beviljas rabatt.

31 aug.
1927

Skolorna.

Skolorna ha i städerna börjat sin verksamhet den 29 dennes. Revals svenska skola, som under ett par år varit förlagd till Riddaregatan 9, har nu flyttat till den estniska folkskolan på Nygatan 15, där den tidigare någon gång varit inhyst. Det blir nu att arbeta på eftermiddagarna från kl. 2 efter den estniska skolans slut. Under tiden pågår remonten på Riddaregatan 3, revalssvenskarnas egentliga hem. Då lokalen där kommer i bättre skick, hoppas vi kunna fortsätta med skolarbetet där.

Elevantalet sjunker beklagligt nog år från år. Det är ett tidens tecken, en följd av krigsåren. För några år sedan hade vi omkring 40 elever på Revals svenska 6-klassiga skola. Förra året hade antalet gått ned till 28 och i år är det endast 25 barn. Möjligen kommer antalet att ännu sjunka under några år, men sedan börjar det stiga.

På landsbygden börja skolorna först den 1 oktober och Birkas folkhögskola börjar den 20 oktober. Anmälningar mottagas av agronom Emil Adalberth. Rektorsfrågan — tillsvidare ha vi ännu ingen ny rektor — kommer också så småningom att lösas.

Ungdomstiden är sänningstiden. Mätte våra ungdomar ej låta de tillfällen för inhämtande av kunskaper, som nu givas, gå sig ur händerna. Vid äldre år är det

icke så lätt att lära sig något. Ju längre man dröjer, ju mera besvär. Lycka till i arbetet!

Kommunala beslut.

Rickhaltz kommun har beslutat öppna en femte klass i Bergsby för hela kommunen. Det är mycket förståndigt och även hög tid att göra det. Vormsö har redan flera år haft sexklassig skola. Mätte nu bara barnens föräldrar ställa sig förstående till denna viktiga fråga. Öppnas icke femte och sju klasser, komma vi icke längre med vårt skolväsen. Vår blivande mellanskolas öde är beroende därav.

Även på Nargö har det varit tal om att öppna en femte klass. Man får icke söla med saken tills det blir för sent i år.

Svar på brev.

R. Timmerman har hårt fattat pennan med anledning av lärardagen och gör sig storligen viktig i kännedom om gymnastik- och annan undervisning. Här måste dock några invändningar göras. Nuvarande bildningsministern har i projekt till folkskolans arbetsfördelning kvarlämnat endast 1 timme gymnastik i veckor i 5 o. 6 kl. mot tidigare 2 timmar. Det stämmer ej med T. påstående, att man nu förutser "mycket av gymnastik i folkskolorna." Ministeriets beslut är dock begripligt om man i vilken folkskola som helst

på landsbygden (även på Osel) skulle sätta sig in i lärarens ställning beträffande undervisning i gymnastik. När undervisningen på hösten börjar är tiden för gymnastisering utomhus slut — regn, blåst, snö och köld, tunna kläder, skralla skodon (plus föräldrarnas protester) omöjliggöra en längre vistelse i det fria. Endast några värveckor kunna med fördel användas. Speciella gymnastiksalar äro i svenskbygden obekanta. Endast 8% av Estlands folkskolor ha gymnastiksalar och även dessa i städerna. Att gymnastisera i klassrummen har varit enda utvägen. Man kan utan överdrift påstå, att dessa gymnastiktimmarna i stället för nyttiga bliva hälsovådiga. Tuberkulos och andra sjukdomsbakterier kunna knappast finna bättre spridningsmedel än det damm som oundvikligen uppstår vid gymnastik i klassrummen. Detta vanvettiga gymnastiseringssätt har dock upphävts med ministeriets föreskrift av följande lydelse:

Gymnastiktimmarna som sådana skola framdeles helt slopas och i stället skall det gymnastiseras varje dag en kvartstimme i det fria, vid passade väderlek. Om vintern torde under denna kvart sportas med skridskor, kälkar, skidor, snöbollskrig m. m., eller tages en enkel promenad.

Samtidigt skall det övervakas att barnen under gymnastiken äro hygieniskt klädda etc.

Ifall en del av lärarekåren underskattat hembygdsundervisningens värde så måste de hava vägnande skäl som undert. ej fullst. känner till (var förhindrad att närvara den dagen) men är jag övertygad om, att de som bäst vässa pennorna för att ge svar ifall de anse det vara av nöden. I alla fall torde man ej kunna på så svaga grunder berättiga det skälvande utropet: "O . . . en rad av internationalistiska lärare med sina kappsäckar." Internationalismen är ju en reaktion mot för sträng patriotism. Har det varit så?

Kanhända!?

Vi ska hoppas att det så småningom blir gymnastiksalar och även andra undervisningsreformer — när hr. R. Timmerman blir en skolmyndighetsmän.

Hapsal, d. 23 aug. 1927.

Johan Berggren.

Tåg som pratar.

Om man lyssnar på tåget, när det med olika fart ramlar över sina skenskarvor, så säger det en hel del.

Bl. a. anföres följande dialog mellan ordinarie och hjälploket mellan Hillared och Rappered på Borås—Svenljungabanan:

Ordinarie loket: Skjut bara på, skjut bara på!

Hjälploket: Ja' gör la så, ja' gör la så. Ordinarie vid backkrönet: Tusen tack, tusen tack, tusen tack, tusen tack!

Hjälploket: Ingen orsak, ingen orsak, håll te goe, håll te goe.

Vidare i texten:

Vid Åmbergs backe i Närke säger tåget långsamt och stönande:

Går så tungt i Åmbergs backe.

Stackars gosse, knoga du!

Men så lägger det iväg utför:

Pepparkaka, pepparkaka, pepparkaka!

Ibland händer det som bekant att berusade personer tappa hatten och sig själva av tåget.

Berusade personer äro ju alltid i hatten. Därför säger tåget mellan Mariestad och Leksberg.

Fyllehundar, håll i hatten, fyllehundar, håll i hatten.

Israpporteringskonferensen i Reval. I torsdags begynte i Reval den internationella israpporteringskongressen, i vilken deltog

representanter för Finland, Sverige, Ryssland, Lettland, Tyskland och Estland. Kongressen har träffat ett antal viktiga beslut rörande förmedlingen av israpporter mellan de nämnda länderna. Bl. a. har det varit fråga om att i Estlands vatten uppföra en radio-station, som tre gånger dagligen skulle ge ut israpporterna. Även ha underhandlingar förts om att i den under byggnad varande nya ryska hamnen i Luga skulle uppföras en dylik station. Vid kongressen fattade beslut och klämmas ha slutbehandlats och godkänts.

Under senaste vinter inträffade det ofta att fartyg på grund av bristande snabbhet i israpporteringen råkade i svåra lägen i Östersjövattnen. Israpporteringskonferensen kommer säkert att ordna rapporteringen i dessa vatten så att de hittills ofta återkommande bärgningarna av i isnöd varande ångare kunna undvikas.

Chefen för internationella arbetsbyrån M. Albert Thomas har tillsammans med andra höga representanter besökt Finland, Estland, Lettland, och Lithauen. Både i Reval och Dorpat har han studerat sociala frågor, besökt de högre ämbetsverken och uttalat sig synnerligen fördelaktigt om Estland i allmänhet. Utvecklingen har gått med snabba steg framåt, men arbetarnas ställning, i synnerhet deras löner och bostadsförhållanden, har han funnit vara mycket usla.

Minoritetsfrågan Europas ödesfråga.

Nationalitetskongressen i Genève hade på sitt första sammanträde under ordförandeskap av den slovenska deputeraden i italienska parlamentet, dr Wilfan, som i ett tal framhöll att minoritetsfrågan utgör Europas ödesfråga. Representanten för de tyska minoriteterna i de baltiska staterna dr Schiemann berörde den kulturella autonomins betydelse och yrkade på likaberättigande för alla minoriteter.

Förändringar i Litauens regering. Enligt förljudande torde inom kort en del viktiga förändringar äga rum inom Litauens regering. Bl. a. kommer inrikesministern Musteiks att avgå och som hans efterträdare nämnes

chefen för det inre försvaret Silinskis. Inrikesministerns avgång torde bero på en del meningsskiljaktigheter, som uppstått mellan honom och regeringen i övrigt.

Sacco-Vanzetti. De i tidningarna mycket i omtalade två italienska revolutionärerna, som förutom att de gjort kommunistisk propaganda i Amerika även beskyllts för mord, ha der 23 augusti avrättats i Boston. Man har överallt i världen gjort energiska ansträngningar för att in i det sista rädda dem, men allt har varit förgäves. Den Amerikanska domstolen var obeveklig, även en vädjan till Förenta staternas president att inskrida blev resultatlös, emedan presidenten ansåg sig obefogad att inblanda sig i saken. Om avrättningen återgiva vi närmare enl. H:bl.:

Boston, 22 aug. Kl. 8,40 på kvällen meddelade fängelsedirektören Sacco, Vanzetti och Madeiros, att det var hans smärtsamma plikt att underrätta dem om att de måste dö denna natt. Den enda av de tre som svarade något var Vanzetti, som sade: Vi måste böja oss för det oundvikliga. Madeiros sov, och då vakten väckte honom föreföll han att vara fulkomligt oberörd. Sacco skrev ett brev till sin far i Italien och bad att man måtte posta detta. Vakten lovade göra det. Ett sista försök gjordes av fängelseprästen att förmå de döma att söka kyrkans tröst, men de tillbakavisade detta lika hårdnackat som tidigare. —

Boston, 23. aug. En representant för Associated Press, som var den enda journalist vilken tilläts att bevittna scenerna i fängelset, medelar att beväpnad polis patrullerade innanför och utanför fängelset, och att kulsprutor stodo till hands, varför några mellanfall icke inträffade under tiden för Saccos och Vanzettis avrättning. Sacco var blek, men ögonen brunno på honom, och han höll sig uppe. Då han placerades i den elektriska stolen utropade han på italienska: "Länge leve anarkin". Härpå fortsatte han på bruten engelska: "Farväl min hustru och mitt barn och alla mina vänner. God natt," mina herrar. Farväl, moder." Vanzetti inträdde lugn i döds-kammaren och skakade hand med de två vakterna. Han gick härpå utan hjälp till den elektriska stolen och ytt-

rade, att han var oskyldig. Det sista han sade var: "Jag vill förlåta människorna för vad de nu göra mig."

Liken överfördes till ett i närheten befintligt likhus, där likbesiktning ägde rum.

Före Sacco och Vanzettis avrättning hade Madeiros bestigit den elektriska stolen.

Tysklands landsvägar näst Englands de bästa i Europa. I samband med en statistisk undersökning, som en amerikansk gummikoncern anställt beträffande automobilringarnas levnadsålder, ha även intressanta jämförelser gjorts beträffande de olika europeiska ländernas landsvägar. Levnadsåldern för en bilring i England, vilket land som bekant har ett nät av alldeles förträffliga vägar, har därvid betecknats med siffran 100. För samma ringmärke blev siffran för Tysklands vidkommande 80, för Belgien, Holland och Schweiz 75, för Frankrike 60,

under det att Spanien endast uppnådde siffran 50, Tjeckoslovakien 40 och Balkanstaterna t. o. m. en så låg siffra som 30.

Tyvärr föreligga inga jämförelsesiffror för de skandinaviska länderna.

Vit rebellavdelning i Öst-sibirien. Ryska blad meddela efter japanska källor, att i östra Sibirien för närvarande opererar en vit rysk upprorsliga under befäl av en tsarofficer Kasangrandi. De upprorska äro väl beväpnade och ha sitt tillhåll i bergstrakterna, där de hittills framgångsrikt bekämpat de råds-trupper, som utkommenderats för deras tillintetgörande.

Konferensen behandlar frågan om avvärning

En plan skall överlämnas till parlamenten. Interparlamentariska unionens konferens har behandlat frågan om

avvärningen. Rapportören, Danmarks representant Munck framlade den tekniska planen för en gemensam begränsning och minskning av rustningarna, utarbetad av en kommission och avsåg att anslutas till en resolution, vari de vid konferensen närvarande delegationerna uppmanas att överlämna och förorda denna plan hos sina regeringar och bringa densamma till resp. parlaments kännedom, med beaktande av den särskilda situationen i varje stat. Talare för olika länder uppträdde härpå och uttalade sig för planens godkännande. Särskilt intygade Tysklands representant Sollmann under applåder, att hans grupp skänkte sitt absoluta understöd åt tanken på en moralisk avvärning. I sitt tal förklarade Sollmann, att det var fullt begripligt att Belgien allt ännu behärskades av en bitter känsla. Belgien, som varit neutralt, hade mot sin vilja inkastats i världskriget. —

Svedala

Tegelmaskiner,
Grävmaskiner,
Stenkrossar,
Vägbyggnadsmaskiner,
Betonblandare,
Torvmaskiner,
Bränslekrossar för torv, koks
och kol,
Pulveriseringsmaskiner,
Vindsiktar,
Torktrumlor,
Brikettpressar,
Transportapparater,
Rullager, Rallvagnshjul,
Skottkärrehjul,
Kokillgods,
Stigjutgods

Aktiebolaget

Åbjörn Anderson

Post- & Telegrafadr. Rikstelefon:
SVEDALA, GJUTERIJET. 52, 76, 203, 4, 608 183.

REPRESENTANT CARL JÖNSSON

Postkast 38 Telef. 1536

REVAL

Endast det bästa är gott nog!
Jaga därför med

GYTORPS

JAKTPATRONER

TILLVERKARE:
NITROGLYCERIN AKTIEBOL.
Stockholm 16

SVENSK TILLVERKNING
PRISBILLIG, DRIFTSÄKER

BÅTMOTOR

med fotogendrift

Levereras med blås-lamps-
eller magnettändning
AKTIEBOLAGET
FREDR. WAGNER
STOCKHOLM
VASAG. 48.

Finlandssvenskar

Vid besök i Stockholm, Köp Edra Reseffekter och Damväskor
i den välkända specialaffären

SVENSKA VÄSKAFFÄREN

19 Drottninggatan 19

Mångårig leveran-
tör till Finlands-
svenskar.

STOCKHOLM

Billiga och Bestäm-
da priser.

Varamobadens Turisthotell Motala.
Vid stranden av Vänern, 2. 5 från Motala, omgivet
av furuskog. Helpension 5:50—7 kr. pr dag. Vin,
gillestuga med piano. Elektriskt ljus, fin sand-
botten, sol- & strandbad.

STADSHOTELLET

≡ LINDESBERG ≡

REKOMMENDERAS

GÄSTGIVAREGÅRDEN

BORENSBERG
Rekommenderas

God mat — hemtrevliga rum — vackert läge.

KÖP SYDSVENSKA PETROLEUMS A.-B:s
BENSIN
Motor- och Belysningsolja
Tel. Malmö 11-53, 46-60

A.-B. KRONANS MINERALVATTENFABRIK

UPPSALA tillverkningar rekommenderar sina av: Sockerdricka, Lemonader, Pommis, Vichyvatten, även på sifoner, Sodavatten, Appollinaris.
Specialité: Enbärsdricka — Ice-cream.

LEJONSKOR

garanterar ett förstklassigt fabrikat med största slitstyrka. Tillverkas av

Knisslinge Skofabriks A/B Vanås.

BESÖK SKÖFDE

Dam-, Herr- & Barntyger

Största sortering
Billigaste priser

FRITZDORFS

KLÄDESHANDEL

St. Nygatan 40-42, STOCKHOLM

SHELL
BENSIN OCH
SMÖRJOLJOR

använder varje ekonomisk motorman
SVENSK-ENGELSKA MINERALOLJE A.-B.

GÄSTGIVAREGÅRDEN, SJÖBO

Rekommenderar sina förstklassiga matsalar, caféer och resanderum. Under sommaren: servering i den vackra trädgården. **OBS.** Tel. 6. Ledande på platsen. Bilgarage
Innehavare: **HILDING LIEDHOLM.**

MILITAR EKIPERINGS A.-B. (MEA)

Hamngatan 3A **STOCKHOLM** Norrmalmstorg
Rekommenderar sina förstklassiga färdiga **HERRKLÄDER, HERR- & DAMSKRÄDDERI.**
Uniforms- och Sportartiklar för segling, ritt, automobilsport etc. etc.

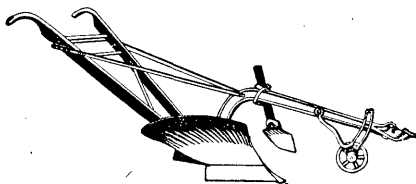
SKANDINAVISKA KREDITAKTIEBOLAGET

GÖTEBORG STOCKHOLM MALMÖ

Avdelningskontor över hela landet

Egna fonder Kr. 182,000,000

Telegrafadress: Kreditbolaget

Svenskar i Baltikum köp vid behov
LANTBRUKS-RESDKAP

från

NORRAHAMMARS BRUK

Norrahammar Sverige.

Representanter: **A.-G. OSTA, Reval,**

Ökonomische Gesellschaft Lettischer Landwirte, Riga.

Betald annonsplats

DRICK VÅR LÅGPASTEURISERADE MJÖLK

hållbar, gräddsätter som rå mjölk, har ingen kokt smak, är absolut fri från sjukdomsallstrande bakterier och har ej undergått någon som helsk kemisk förändring
Malmö Mjölkssterilisering A.-B.
Telefoner: Kontoret 437, Mejeriet 533

STADSHOTELLET i

NORA

rekommenderas.
Ljusa, trevliga rum för turister.

Aug. Svenson

Växt- och Blomsterhandel
Skolgatan 33, Uppsala Tel. 9-52

KONDITORI BAGERI

SKEPPAREGATAN 29 — TELEFON 709-76
STOCKHOLM

Rekommenderar sin specialtillverkning av: Gott Kaffebröd, Wienerbröd, Bakelser och Tårter
Högaktningstullt
ESTER DOMINICUS

De Förenade Spetsfabrikernas Försäljningsloka

Tel. 771-08 Grevturegatan 13
(Hörn-butiken) **NORR 19203**

Specialaffär för Spetsar och Broderier. — Rikt utval av Vadstenaspetsar. Motiv och Kragar. Beställningar rå linneutstyrlar. Order till landsorten expedieras omgående.

Ingeniör
GUSTAV LARSON

BYGGNADSENTREPR. VÄRDERINGAR
BESIKTNINGAR

Storkyrkobr. 1 Telefon Norr 21071

UPSALA-EKEBY AKTIEBOLAG

Telegramadress. Postadress. Telef. **UPSALA:**
EKEBY UPSALA EKEBYBRUK Riks 90 Allm. 92
Kakelugnar, Öppna spisar Väggbeklädnadsplattor Keramik, Mur- & Taktegel Glaserat Fasadtegel Dräneringsrör.

Apoteket MÅRDEN
SURBRUNNSGATAN 28
Stockholm

Järnvägsrestauranten Malmö

i nya hemtrevliga lokaler med ingång från Skeppsbron
Fullständig restaurantrörelse.
Smörgåsbuffé- Konditoriafdelning.

ELNA MÅRTENSSONS

KONDITORI OCH KAFE
Tel. 460 Hamngatan, Ystad, Tel. 460
REKOMMENDERAS
Servering under sommarmånaderna i villan Skogshyddan i landshagen Tel. 477

ESLÖV

Mina handgjorda skodon
stämplade

SANTESSON

tillfredsställa högsta möjliga anspråk.

AXEL HELLGREN

SKRÄDDERI
SIGTUNAGATAN 11, STOCKHOLM
REKOMMENDERAS

TEL. VASA 4416. VASA 469.

RYLANDER & RUDOLPHS

FABRIKS A.-B.

Henriksdal, Sverige

Tel.-adr. „Rudolphs“, Rt. 440 & 14440
Tillverka telefonkol och dynamoborstar, lämpliga för alla i marknaden förekommande apparater och maskiner. — Begär offert!

FENIX

DRUVAN

Föreningsgatan 7. Engelbrektsgratan 5.

Intima och hemtrevliga rest.-lokaler.
Omtyckta klubbrium.

Direktion: **A.-B. MALMÖ-Restauranger.**

STORA HOTELET, Linköping.

Innehavare: Fru **JENNY KLINGBOM.**
Post-, telegram- & telefonadress: Stora Hotellet, Linköping Intern. hotellcode. 38 rum med 50 bäddar. **PRISER:** Enkelrum från 5.— kr. Dubbel rum fr. 10.— kr. Lunch fr. 2:50 kr. Middag fr. 3.— kr. Supé fr. 3.— kr. Sprit — Vin — Öl.

A.-B. BJÖRKLUNDS

Nejlikeodlingar i Hammar, **KRISTIANSTAD**
Landets största specialodling i sitt slag:
NEJLIKOR

i alla variationer erhållas hos varje blomsterhandlare i riket

BORÅS VÄVERIAKTIEBOLAG BORÅS

Alla slags bomullsvävnader

Jönköpings stads och läns sparbank.

Stiftad 1831.
Huvudkontor i **JÖNKÖPING.** Avdelningskontor i Jönköping, Huskvarna, Nörrahammar, Smålands Taberg.

E. LINDELL

Saluhallen
UPPSALA

Tel. 3577 Tel. 3577

REKOMMENDERAR sina prima kött-, fläsk- & charkuterivaror i parti och minut.

Automaten
FRANSKA KÖKET

Hörgatan 26, Stockholm Tel. S. 4635.
REKOMMENDERAS!

RESERVERAD ANNONSPLOTS

Den Gyllene Freden

Vid Järntorget, Stockholm
Riks 80 29.